

Deloitte.

Managementletter 2017
Gemeente Maastricht

27 november 2017

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Datum:
27 november 2017

Behandeld door:
E.J.E. Hollanders MSc RA

Ons kenmerk:
3114548990/2017.xxx

Geacht college,

Wij hebben, conform het door uw gemeenteraad genomen besluit, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2017, de interimcontrole voor de gemeente Maastricht uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersings-omgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2017 te signaleren en onder uw aandacht te brengen. In deze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door uw gemeenteraad verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel en zij bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Wij wijzen u erop dat deze brief is opgesteld ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt. De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het college als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Graag willen wij deze rapportage en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader met u bespreken.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. P.G.J.M. Jussen RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen beantwoorden graag uw vragen over deze managementletter:

Patrick Jussen

Partner
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 0952
pjussen@deloitte.nl

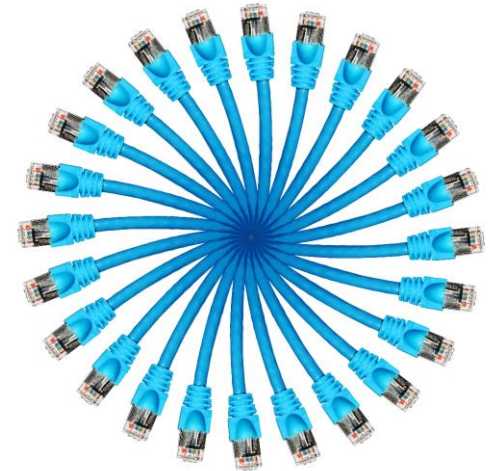
Erwin Hollanders

Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 9901
ehollanders@deloitte.nl

1. Managementsamenvatting	4
2. Bevindingen	6
3. Follow-up aanbevelingen 2016	27
4. Actuele ontwikkelingen	37
Bijlagen	46

1. Managementsamenvatting

Belangrijkste boodschap

1. Managementsamenvatting

Interne beheersing en follow-up aanbevelingen

1.1 Interne beheersing

Als onderdeel van onze interim-controle 2017 hebben wij de relevante processen met betrekking tot uw organisatie in kaart gebracht. Onze relevante bevindingen over deze processen delen wij met u middels deze managementletter. Onze overallconclusie is dat de interne beheersing van uw gemeente toereikend is opgezet en bestaat. Wij hebben geen onvervangbare of significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd.

De voor de jaarrekeningcontrole relevante processen zijn als volgt:

- Aanbestedingen
- Inkoop en betalingsverkeer
- Salarissen/personeel
- Sociaal domein
- Uitkeringen sociale zaken
- Subsidieverstrekingen
- Grondexploitatie
- Boeking en financiële administratie
- Parkeeropbrengsten
- Verhuuropbrengsten
- Bouwleges
- Voorzieningen
- Theater
- Centre Ceramique
- Maastricht Sport
- Afvalopbrengsten
- Publieke dienstverlening

Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole verrichten wij jaarlijks werkzaamheden in het kader van de IT-omgeving. Wij hebben ten tijde van de interim een afspraak gemaakt inzake de opvolging van bevindingen 2016.

1.2 Follow-up aanbevelingen

Onze managementletter 2016, ons accountantsverslag 2016 en onze eerdere rapportages bevatten diverse aanbevelingen. Tijdens de interim-controle is de follow-up van deze adviezen inzichtelijk gemaakt. In deze managementletter hebben wij onze bevindingen met betrekking tot deze follow-up opgenomen.

Niet opgelost	1
Gedeeltelijk opgelost	3
Opgelost	8

1.3 Belangrijke aandachtspunten voor de jaarrekening 2017

Voor de jaarrekening 2017 identificeren wij de volgende belangrijke aandachtspunten:

- De onderbouwing van de waardering van de grondexploitaties (POC-methodiek).
- Volledigheid en rechtmatigheid inkoop en aanbestedingen.
- Vernieuwing en naleving van de verslaggevingsvoorschriften BBV.
- Onderbouwing van de voorzieningen (onderbouwing van de actualiteit van de voorziening middels position paper).
- Controle getrouwheid en rechtmatigheid uitkeringen sociaal domein.
- Juistheid van de verplichtingen per 31 december (transitoria)
- Juistheid van de voorzieningen en mutaties reserves.
- Waardering deelnemingen: hierbij vormt de deelneming WOM Belvédère BV een specifiek aandachtspunt.
- Management override of controls (het doorbreken van de interne richtlijnen/verslaggevingskaders door het management). De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en niet uniek voor de gemeente Maastricht.

2. Bevindingen

Interim-controle 2017

2. Bevindingen

Tabel met belangrijkste bevindingen en aandachtspunten

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste bevindingen en aandachtspunten van de interim-controle 2017.

No	Bevinding/aanbeveling	Status 2016*	Status 2017	Referentie
01	Interne beheersing			<i>Pagina 8</i>
02	Interne controle			<i>Pagina 11</i>
03	Frauderisicoanalyse			<i>Pagina 13</i>
04	IT-omgeving			<i>Pagina 14</i>
05	Grondexploitatie			<i>Pagina 16</i>
06	Voorzieningen			<i>Pagina 17</i>
07	Sociaal domein			<i>Pagina 18</i>
08	Bevindingen 2016			<i>Pagina 19</i>
09	Naleving aanbestedingsregels			<i>Pagina 20</i>
10	Meerjarenbegroting			<i>Pagina 22</i>
11	Aandachtspunten organisatieonderdelen			<i>Pagina 23</i>
12	Journal-entry testing			<i>Pagina 26</i>

Legenda:

- Nieuwe bevinding
- Eerder gerapporteerde bevinding; niet opgelost
- Eerder gerapporteerde bevinding; gedeeltelijk opgelost
- Bevinding opgelost

2. Bevindingen

#01 Interne beheersing

In het kader van de accountantscontrole hebben wij de belangrijkste processen/jaarrekeningposten in het kader van de accountantscontrole beoordeeld. Bij de interim-controle hebben wij de processen, in samenwerking met uw medewerkers, getoetst door na te gaan of de risico's voor de jaarrekening die wij identificeren worden afgedekt door interne beheersingsmaatregelen. Hieronder rapporteren wij ten aanzien van het proces.

Controleaanpak

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Hierna geven wij aan welke belangrijkste risicogebieden voor de jaarrekeningcontrole 2016 van de gemeente Maastricht zijn geïdentificeerd.

Risicogebieden

Op basis van bevindingen in 2016 alsmede onze werkzaamheden voor het controlejaar 2017 onderkennen wij een aantal risicogebieden die voor 2017 bijzondere aandacht krijgen bij de controle van de jaarrekening 2017.

De risicogebieden zijn hieronder weergegeven.

- Voorzieningen voor verplichtingen, claims en risico's en de kostenegalatievoorzieningen vanwege het schattingselement.
- Waardering van de grondexploitatie.
- Deelnemingen waarbij specifiek aandacht voor het onderwerp waardering. Hierbij vormt de deelneming WOM Belvédère BV een specifiek aandachtspunt.
- Waardering van de uitgezette leningen.
- Getrouwheid en rechtmatigheid van het sociaal domein.
- Rechtmatigheid van de aanbestedingen.
- Juistheid van de verplichtingen per 31 december 2017 (transitoria).
- Juiste naleving van de verslaggevingsvoorschriften voor reserves en voorzieningen
- Management override of controls (het doorbreken van de interne richtlijnen/verslaggevingskaders door het management). De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en niet uniek voor de gemeente Maastricht.

2. Bevindingen

#01 Interne beheersing

Opzet en het bestaan van de processen

Over het algemeen hebben wij hebben vastgesteld dat de processen zijn beschreven in procesbeschrijvingen. In deze procesbeschrijvingen zijn eveneens de beheersingsmaatregelen aanwezig, waarin de "6 W-vragen" zijn opgenomen:

- Wat wordt verricht in elke processtap?
- Waarom wordt de processtap verricht, dus wat is concreet het doel van deze stap?
- Wie verricht de processtap?
- Waarmee wordt de processtap verricht, dus op basis van welke concrete informatie en documentatie?
- Wanneer, dus met welke periodiciteit, wordt de processtap verricht (meerdere keren per dag, dagelijks, wekelijks, per kwartaal, per jaar)?
- Waarheen/welke uitkomst: Wat is de uitkomst van de processtap en hoe wordt een en ander bewaard, onder andere voor in- en externe controles achteraf?

Voor een aantal processen / organisatieonderdelen dienen hierin nog verbeterlagen gemaakt te worden.

Vanuit de accountantscontrole hebben wij een aantal keycontrols gedefinieerd die relevant zijn voor de betrouwbare en rechtmatige verwerking van de informatiestromen. Over het algemeen hebben wij het bestaan van de beheersingsmaatregelen kunnen vaststellen. Bij een aantal controlehandelingen hebben wij niet kunnen vaststellen dat de controlehandeling plaatsvinden, omdat een zichtbare vastlegging ontbreekt. Wij adviseren u zorg te dragen voor een zichtbare vastlegging van de controlehandelingen binnen het proces zodat gesteund kan worden op de beheersingsmaatregelen binnen het proces.

Samenvatting

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2016 hebben wij werkzaamheden uitgevoerd op de interne beheersingsomgeving van de gemeente Maastricht, waarbij is geconcludeerd dat de interne beheersings-omgeving van de gemeente Maastricht van een voldoende niveau is. In dit kader doen we enkele aanbevelingen in de volgende hoofdstukken van deze managementletter (hoofdstuk 3 en bijlage B), waarvoor wij uw aandacht vragen.

2. Bevindingen

#01 Interne beheersing

Processen besproken tijdens de interim-controle.

Proces	Status 2017	Proces	Status 2017
1 Inkoop/aanbestedingen		9 Theater opbrengsten	
2 Personeel		10 Verhuuropbrengsten/ vastgoed	
3 Financiële rapportage		11 Bouwleges	
4 Wmo en Jeugd		12 Voorzieningen	
5 Sociale zaken		13 Centre Ceramique	
6 Subsidieverstrekingen		14 Maastricht sport	
7 Grondexploitatie		15 Afvalopbrengsten	
8 Parkeeropbrengsten		16 Publieke dienstverlening	

Legenda:

Nieuwe bevinding

Eerder gerapporteerde bevinding; gedeeltelijk opgelost

Eerder gerapporteerde bevinding; niet opgelost

Bevinding vorig controlemoment opgelost

2. Bevindingen

Ontwikkeling: stand van de interne controle

#02 Interne controle

Binnen uw organisatie is op bepaalde onderdelen sprake van interne controle. Deze controle vindt voornamelijk plaats bij het desbetreffende organisatieonderdeel. Hierbij valt te denken aan de volgende werkzaamheden:

- Verstrekking voorzieningen sociaal domein (Wmo en Jeugd): per heden zijn hierop nog geen IC-werkzaamheden uitgevoerd voor 2017;
- Uitkeringen in het kader van de participatiewet;
- Controle van het betalingsverkeer: per heden alleen voor 1e kwartaal 2017 uitgevoerd voor het organisatieonderdeel SSC;
- Juiste en rechtmatige verwerking van salarissen;
- Rechtmatigheid van de aanbesteding: nog geen werkzaamheden voor verricht voor 2017.

Ten tijde van de interim-controle waren op een aantal onderdelen reeds werkzaamheden verricht, maar voor een aantal onderdelen nog niet. Voor aanbestedingen en sociaal domein is nog geen interne controle uitgevoerd. De controle op het betalingsverkeer is slechts uitgevoerd voor het 1e kwartaal 2017 voor het organisatieonderdeel SSC.

Door concernzaken is in 2017 een overall controleplan opgesteld voor de periode 2017 / 2018. Hiermee is de vervolgstap gezet om de interne controlefunctie vanuit concernzaken op te pakken. In dit plan zijn zowel de interne controlewerkzaamheden vanuit concernzaken opgenomen alsmede de werkzaamheden die reeds verricht worden door de organisatieonderdelen. Op grond van dit plan wordt elk organisatieonderdeel in de controle betrokken. De aard en diepgang van de werkzaamheden wordt per organisatieonderdeel / proces bepaald.

In juli 2017 hebben wij het interne controleplan besproken met concernzaken. Hierbij hebben wij gezamenlijk gekeken om de werkzaamheden die door de interne controle worden uitgevoerd af te stemmen op de werkzaamheden van de externe accountant, mede om efficiencyvoordelen te behalen. Voor 2017 hebben wij afspraken gemaakt over de uit te voeren werkzaamheden in het kader van de accountantscontrole. Dit betreft onder andere werkzaamheden voor Maastricht Sport (opbrengsten Geusseltbad en verhuuropbrengsten binnen- en buitensport), opbrengsten Theater, opbrengsten Centre Ceramique, de opbrengsten bij Veiligheid en Leefbaarheid (omgevingsvergunningen en parkeeropbrengsten). Aanvullend hebben wij afspraken gemaakt over de controle van de personeelslasten en Inkoop en betalingsverkeer (inclusief prestatielevering). Bij de interim-controle hebben wij alleen de werkzaamheden ten aanzien van het onderdeel Theater kunnen beoordelen. De overige zaken zijn nog niet afgerond.

Voor 2018 zullen wij een nieuwe afspraak inplannen om de interne controlewerkzaamheden verder te bespreken en verder te verdiepen. In het huidige plan is de aard en de omvang van de werkzaamheden nog niet uitgewerkt. Tevens is het belangrijk om samen een plan op te stellen waarbij op het juiste moment de juiste werkzaamheden uitgevoerd worden. Denk hierbij aan het tijdiger uitvoeren van interne controle op de majeure posten van de organisatie alsmede uitvoering van de werkzaamheden in het desbetreffende boekjaar in plaats van achteraf.

2. Bevindingen

#03 Proces van risicoanalyse

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of overtreding van wet- en regelgeving

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptiewetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor het bedrijfsleven in toenemende mate te maken krijgt met anticorruptieregels.

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij het college verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of overtreding van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat de directie daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad/de auditcommissie.

Tijdens deze gesprekken heeft het college aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken. Hierbij heeft het college ook voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst. Belangrijk onderdeel hierbij is het herziene integriteitsbeleid dat de gemeente Maastricht in 2015 heeft geïmplementeerd. In 2017 zijn verdere acties uitgevoerd vanuit concernzaken. In het najaar van 2017 zijn er gesprekken gevoerd bij het organisatieonderdeel Stadsbeheer (pilot Kwetsbare werkprocessen). Naar aanleiding van de bevindingen en de reacties vanuit het organisatieonderdeel zal dit uitgezet worden voor de gehele gemeente.

Tegelijkertijd hebben wij vastgesteld dat het maken en periodiek actualiseren van een gerichte (fraude)risicoanalyse (een overkoepelend document waarin de frauderisico's inclusief de bijbehorende beheersmaatregelen) géén zichtbaar onderdeel vormt van de interne beheersingsomgeving. Wij adviseren u deze frauderisicoanalyse zo spoedig mogelijk op te stellen.

2. Bevindingen

#03 Proces van risicoanalyse

Frauderisico's bij de jaarrekeningcontrole

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de gemeenteraad/de auditcommissie en het college van de entiteit. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Onze controle is opgezet om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, maar richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude.

Op basis van onze uitgevoerde interim-werkzaamheden hebben wij aanpassingen aangebracht in onze initiële frauderisicoanalyse naar aanleiding van door de gemeente Maastricht gerapporteerde fraudekwesties. Momenteel loopt nog één onderzoek naar de aard en de oorzaak van een fraudesignaal.

2. Bevindingen

Onze evaluatie van de IT-omgeving

04 IT-omgeving

IT organisatie

Binnen de Gemeente Maastricht de IT centraal is belegd. Hierbij zijn verschillende pijlers ingericht en is een centrale aanpak aanwezig om zorg te dragen dat IT voorziet in de behoefte vanuit de business.

Algemene IT beheersmaatregelen

Op basis van een informerenend vraagesprek is begrepen dat de procedures omtrent de meeste algemene IT beheersmaatregelen formeel zijn gedocumenteerd in beleidsstukken en tevens wijzigingsbeheerorden toegepast zoals die in beleid zijn beschreven. Bovenstaande geldt voor de preventieve autorisatie controles, waaronder indiensttreding en uitdiensttreding, alsook bij beheer van hoge rechten accounts, wijzigingsbeheer en het authenticatie beleid worden uitgevoerd. Voor de detectieve controles, waaronder de periodieke review op toegekende rechten, is begrepen dat voor de applicaties CODA en Suite Sociaal Domein deze review wordt uitgevoerd, maar voor de overige applicaties is het voor ons niet bekend of een review gestructureerd, periodiek en traceerbaar plaatst vindt.

Data privacy

Naar aanleiding van de aankomende data privacy wet (AVG) is de gemeente Maastricht druk bezig met het verwezenlijken van de benodigde data classificatie op de data die wordt verwerkt binnen de Gemeente Maastricht. Momenteel is dit gedaan voor de belangrijkste systemen, maar dekt de huidige data classificatie nog niet de volledige set aan beschikbare informatie binnen de gemeente af. Daarnaast worden er een aantal andere stappen gezet om er voor te zorgen dat deze nieuwe wetgeving op 25 mei 2018 (datum in werking treden) op hoofdlijnen is geïmplementeerd.

2. Bevindingen

#04 IT-omgeving

Cybersecurity

Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken wij met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door gebruik van internet, interne netwerken en bedrijfsapplicaties hebben alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's zoals cybercrime. Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, de interne beheersingsmaatregelen en de jaarrekeningcontrole.

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij het management verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van cyberrisico's in het betalingsverkeer, door het onttrekken van persoonsgegevens, vertrouwelijke gegevens of intellectuele eigendom, of door het verstoren van de bedrijfsvoering. Tijdens deze gesprekken heeft de afvaardiging van de gemeente (CISO) aangegeven zich bewust te zijn van cyberrisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst. Zo heeft de gemeenten een wekelijks overleg ingesteld. In dit overleg wordt naast de dagelijkse gang van zaken omtrent dit onderwerp ook aandacht besteed aan het awareness traject dat onlangs is gestart. Tijdens dit traject is onder andere een phishing email uitgestuurd en zijn verschillende e-learnings beschikbaar gesteld aan de medewerkers van Gemeente Maastricht. Daarnaast begrepen dat tot op heden geen daadwerkelijke penetratie test is uitgevoerd.

In het kader van informatiebeveiliging wordt periodiek een GAP-analyse uitgevoerd. Wij vragen uw aandacht voor het opstellen van een interne analyse van de risico's rond cybersecurity. De gemeente loopt hiermee het risico dat de interne beheersing kwetsbare plekken bevat die onopgemerkt blijven. Aangezien iedere organisatie waardevolle informatie heeft te verliezen of ernstige schade kan lijden als de IT-infrastructuur (tijdelijk) niet meer beschikbaar is, attenderen wij u op het belang van een cyberrisicoanalyse als vast onderdeel van het interne controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen, het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en de interne beheersing daarop toe te spitsen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking van gemeente Maastricht

Artikel 2:393 lid 4 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat wij opmerkingen maken over de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Op basis van onze controlewerkzaamheden tot op heden zijn er geen noemenswaardige bevindingen geconstateerd, anders dan de zaken genoemd in dit rapport, die betrekking hebben op de IT-omgeving.

2. Bevindingen

#05 Grondexploitaties

Belangrijk onderwerp tijdens onze controle bij de jaarrekening betreft de controle van de grondexploitatie. Dit in kader van het schattings- en waarderings-element van toepassing op deze jaarrekening. Hierbij zijn de 5 P's (programma, planning, prijs, parameters en plankosten) de belangrijkste aspecten. De actualisatie van de grondexploitatieopzetten inclusief de meerjarenprognose (MPGV) is ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2016 voor het laatst geactualiseerd. Actualisatie van deze documenten zal, op basis van de planning en controlcyclus, plaatsvinden in het voorjaar 2018 ten behoeve van de jaarrekening.

Wij zijn voornemens om de komende periode, samen met de collega van Deloitte Real Estate & Partnerships, de risicoanalyse van de grondexploitatie af te ronden. Aansluitend zullen wij, in overleg met u, een afspraak inplannen om:

- Proces rondom de grondexploitaties.
- BBV-ontwikkelingen en actualiteiten, zoals de POC-methode;
- Ontwikkelingen bij de gemeentelijke grondexploitaties in 2017;
- De planning van de controle van de gemeentelijke grondexploitaties over boekjaar 2017 ten behoeve van de jaarrekeningcontrole en welke verwachtingen u en wij hierover hebben.

Percentage Of Completion method

De Commissie BBV geeft voor het tussentijds winst nemen aan dat de afweging tussen het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel nader wordt uitgewerkt, bijvoorbeeld in de Financiële verordening. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt er immers toe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Er zijn situaties denkbaar waarbij reeds eerder voldoende zekerheid is voor winst nemen. Volgens het realisatiebeginsel dient in die gevallen de winst dan ook te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion methode te worden gevolgd.

Wij adviseren u per jaareinde een analyse te maken van uw grondexploitaties en daar waar een winst wordt verwacht, met ons in gesprek te gaan in hoeverre er winst genomen dient te worden bij betreffende exploitatie en voor welk bedrag.

Planning

U heeft aangegeven dat eind maart 2018 de actualisatie van exploitaties gereed zijn voor controle. Wij zullen in samenspraak met u, een afspraak inplannen voor de controlewerkzaamheden van Deloitte Real Estate. Zij zullen met name werkzaamheden verrichten ten aanzien van de waardering van de grondexploitatie. De selectie van de exploitatiestatistieken zal nog plaatsvinden naar aanleiding van de risicoanalyse. Hiervoor is reeds een afspraak gepland (januari 2018). Tevens zal de grondexploitatie WOM Belvédère in het kader van de waardering van het financieel actief in de controle betrokken worden.

2. Bevindingen

#06 Voorzieningen

Het management is primair verantwoordelijk voor de in de jaarrekening gemaakte schattingen en onderliggende veronderstellingen, waaronder de gekozen inputvariabelen zoals de rentevoet, prijsstijgingen, etc. Ook is het college verantwoordelijk voor de beheersingsactiviteiten rond het maken van deze schattingen, inclusief de onderbouwing van uw veronderstellingen met betrouwbaar bewijsmateriaal. Deze activiteiten moeten borgen dat de schattingen in de gegeven omstandigheden redelijk zijn en op de juiste wijze zijn vastgelegd en toegelicht.

De uitkomsten van de schattingen kunnen aanzienlijk van invloed zijn op de door uw gemeente gebruikte prestatie maatstaven zoals het resultaat. Dit belang rechtvaardigt periodiek overleg tussen het college en de commissie B&V, en een kritische houding ten opzichte van de wijze waarop de schattingen zijn gemaakt, de motivatie van de gebruikte waarderingsmethodiek en de redelijkheid van de belangrijkste veronderstellingen waarop het college de schattingen heeft gebaseerd. Ten tijde van de interim-controle hebben wij nog niet kunnen vaststellen dat er door het management en de directie een zichtbare controle wordt uitgevoerd op het schattingselement in de voorzieningen. Wij adviseren u deze analyse zichtbaar vast te leggen welke veronderstellingen en schattingen die ten grondslag liggen aan de voorziening zijn gehanteerd. Tevens dient zichtbaar vast te liggen dat deze zijn gechallenged en besproken.

Verder adviseren wij u voor de belangrijkste voorzieningen per jaareinde een position paper op te stellen ter onderbouwing van de getrouwheid van de voorziening. Hierbij valt te denken aan de voorziening MTB, voorziening pensioen wethouders en de voorzieningen groot onderhoud. Deze position papers zullen wij ten tijde van de jaarrekeningcontrole beoordelen.

Looptijd leidraad IBOR

Voor de uitvoering van het beheer van groot onderhoud werkt u met leidraden. Deze leidraden worden opgesteld voor een periode van 5 jaar. De commissie BBV adviseert een looptijd van 4-jaar. Wij adviseren u, bij het opstellen van de nieuwe leidraden, rekening te houden met de 4-jaarstermijn.

Op grond van de huidige leidraden wordt voor riolen in 2018 een nieuwe leidraad vastgesteld. Wij adviseren deze leidraad voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole 2018 intern af te stemmen en de voorziening te actualiseren op basis van deze nieuwe leidraad.

Verder adviseren wij u, waar mogelijk, de lopende leidraden zo spoedig mogelijk te actualiseren.

2. Bevindingen

#07 Sociaal domein

PGB's SVB

Naar verwachting zal de Auditdienst SVB de gecertificeerde verantwoordingen trekkingsrecht PGB voor WMO en Jeugdwet 2017 medio maart 2018 voorzien van een controleverklaring en een controleverslag verstrekken aan de gemeenten. De uitkomsten hiervan dienen vervolgens vertaald te worden naar uw gemeente. De SVB zal hiervoor nadere informatie verstrekken, waaronder projectbrieven met daarin opgenomen de meest waarschijnlijke fout voor de gemeente, de schattingsformule en de informatie beschikbaar op de portal. Zodra deze informatie bekend is, adviseren wij u tijdig de aansluiting te maken met de financiële gegevens en het cliëntenbestand in uw administratie, waarna wij deze kunnen controleren en de impact van de verklaring kunnen meenemen in onze controle. Daarnaast verzoeken wij u om interne controlewerkzaamheden uit te voeren op de uitgegeven PGB's alsmede de fraudesignalen (beschikbaar via de portal) zichtbaar op te volgen.

Jeugdwet

Net als voorgaand jaar fungeert gemeente Maastricht als centrumgemeente voor de inkoop van Jeugdzorg. Per jaareinde dient de gemeente Maastricht verantwoording af te leggen aan de deelnemende gemeenten over de getrouwheid van de uitgevoerde en betaalde jeugdzorg per individuele gemeente.

Ten opzichte van 2016 heeft een aantal wijzigingen plaatsgevonden in de uitvoering. In boekjaar 2017 is het berichtenverkeer geïntroduceerd en zijn de zorgproducten en tarieven herzien. Als belangrijke aandachtspunten onderkennen wij hierbij:

- Zorg dragen voor een tijdige opvolging van de 'uitval' en zorg dragen dat met name de 315 berichten (alternatieve route) tijdig zijn bijgewerkt en uitgevraagd.
- Zorg dragen voor een sluitend controleplan rondom de geldige en rechtmatige toegekende beschikkingen, prestatielevering en woonplaatsbeginsel. Per heden heeft hierop nog geen controle plaatsgevonden.

Als centrumgemeente heeft u recentelijk de geactualiseerde richtlijnen verstrekt aan de deelnemende gemeenten, waarbij meer guidance wordt gegeven aan de minimaal uit te voeren werkzaamheden (voor de jaarrekeningcontrole 2017) ten aanzien van de rechtmatige en getrouwe verantwoording van de lasten met betrekking tot de Jeugdwet. Aanvullend zal worden gecommuniceerd op welke wijze wordt omgegaan met de overlopende posten in verband met de nieuwe arrangementen/trajecten (voorgaand boekjaar was er namelijk geen sprake van arrangementen die over het boekjaar heen liepen).

2. Bevindingen

#08 Bevindingen 2016 – Reserves, voorzieningen en transitoria

Bij de controle van de jaarstukken 2016 hebben wij ten aanzien van de reserves, voorzieningen en de transitoria (nog te betalen bedragen) een aantal bevindingen geconstateerd. Deze bevindingen hebben geleid tot een groot aantal correcties in de jaarstukken 2016. Belangrijkste oorzaak voor deze bevindingen betrof de aanscherping van de wet- en regelgeving voor de posten.

Naar aanleiding van deze bevindingen hebben wij afgesproken om voorafgaand aan de controle 2017 een workshop te organiseren waarbij alle betrokken partijen in het jaarrekeningproces aanwezig zijn om de aard van de bevindingen te bespreken en met name samen naar verbetermogelijkheden in het proces te kijken om deze bevindingen in de toekomst te voorkomen.

Op 5 september jl. heeft de workshop plaatsgevonden waarbij de volgende onderwerpen zijn besproken:

- Gebruik egalisatiereserve vs bestemmingsreserve;
- Toepassing artikel 44 van het Besluit Begroting en verantwoording;
- Definitie van een verplichting volgens de verslaggevingsvoorschriften.

Tijdens deze constructieve bijeenkomst hebben wij gezamenlijk enkele verbetervoorstellen besproken op diverse gebieden. Dit heeft geleid tot een aantal concrete afspraken op het gebied van communicatie en controleaanpak alsmede de toepassing van de wet- en regelgeving. Dit leidt uiteindelijk tot een aanpassing van de nota Reserves, Voorzieningen, Weerstandsvermogen en Risicomanagement waarbij de verbetervoorstellen verder zijn uitgewerkt.

Om dit van toepassing te kunnen laten zijn voor de jaarrekening 2017, dient de aanpassing van de nota vastgesteld te zijn door de gemeenteraad in het boekjaar 2017. Wij adviseren u hiermee rekening te houden.

2. Bevindingen

#09 Naleving Aanbestedingsregels

Bij de controle van de naleving van de Europese aanbestedingsregels hebben wij bij de jaarrekeningcontrole 2016 voor een totaalbedrag van € 4,1 miljoen aan fouten geconstateerd. Deze fouten hebben betrekking op:

- Doorlooptfouten vanuit de controle jaarrekening 2015 voor een bedrag van afgerond € 900.000. Voor deze dossiers zijn in 2016 geen acties ondernomen waardoor de eerdere rechtmatigheidsfout nog van toepassing is;
- Fouten geconstateerd bij de controle 2016 voor een totaalbedrag van € 3.200.000 (inclusief extrapolatie). Deze fouten hebben met name betrekking op aanbestedingen in het kader van de inhuur van personeel (diensten) en 'soortgelijke' werkzaamheden (leveringen en diensten).

Ten tijde van de interim-controle hebben wij vernomen dat u ten behoeve van de tussentijdse rapportage uitvraag heeft gedaan bij de organisatieonderdelen over de status van de aanbestedingen (fouten 2015 en 2016). De organisatieonderdelen hebben hierover gerapporteerd in de MARAP's. Bij de controle hebben wij nog geen kennis kunnen nemen van deze MARAP's. Vanuit besprekingen met de organisatieonderdelen hebben wij begrepen hebben wij vernomen dat in 2017 acties zijn uitgevoerd om de onrechtmatigheden te voorkomen. Zo zijn in 2017 aanvullende raamcontracten afgesloten voor onder andere de inhuur personeel. Wij zullen op korte termijn gezamenlijk dienen te bepalen welke (mogelijke) impact de fouten uit 2016 hebben op de jaarrekening 2017.

Gezien de omvang van de fouten in 2016 adviseren wij u zo spoedig mogelijk bovenstaande fouten voor de massa 2017 te analyseren en acties te ondernemen. Voor 2017 heeft nog géén interne controle op de aanbestedingen plaatsgevonden. U heeft aangegeven de controle op de naleving van de aanbestedingsregels op korte termijn op te pakken. In het voorjaar dient u aanvullend een volledigheidscntrole uit te voeren op de naleving van de aanbestedingsregels door het uitvoeren van een spendanalyse. Wij maken graag met u een afspraak om bovenstaande nader af te stemmen.

Verder adviseren wij u dit onderwerp vanaf 2018 periodiek te toetsen en als zodanig op te nemen in uw planning & controlcyclus.

2. Bevindingen

#09 Naleving Aanbestedingsregels

SSC Zuid-Limburg

Wij hebben vernomen dat u vanaf het boekjaar 2017 de uitvoering van de Europese aanbestedingen belegd heeft bij de gemeenschappelijke regeling SSC Zuid-Limburg. Momenteel is er nog geen sprake van substitutie op de digitale aanbestedingsdossiers, worden de complete aanbestedingsdossiers ook nog analoog aangeleverd en gearhiveerd binnen het gemeentelijke archief.

In de toekomst zullen de fysieke dossiers mogelijk niet meer bij de gemeente aanwezig zijn. In het kader van de controle op de rechtmatigheid verzoeken wij u om afspraken te maken met de directeur van SSC Zuid-Limburg waarbij duidelijke afspraken worden gemaakt over de controles die bij SSC Zuid-Limburg dienen te worden verricht op de rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen.

De controle op de rechtmatigheid van de aanbestedingen dient belegd te worden bij de accountant van de gemeenschappelijke regeling. Wij zullen op dat moment aanvullende afspraken maken met deze accountant waarbij wij afspraken maken over de aard en omvang van de werkzaamheden en de review op deze werkzaamheden.

2. Bevindingen

#10 Meerjarenbegroting

De totstandkoming van de begroting gaat gepaard met onzekerheden en het maken van schattingen. Eén van de belangrijkste onzekerheden vormen de decentralisaties.

Het opstellen van een adequate onderbouwing van de diverse begrotingsposten is een belangrijke stap om tot een betrouwbare begroting te komen. Deze onderbouwingen dragen er mede zorg voor dat de opgenomen begrotingsposten realistisch zijn. Daarnaast vormen zij input voor het monitoren van de uitvoering van het beleid en de analyse begroot – werkelijk in de voortgangsrapportage.

De meerjarenbegroting 2018-2021 van de gemeente Maastricht laat een structureel sluitende begroting zien. Met andere woorden alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Eén van de belangrijkste onzekerheden in de begroting betreft het tekort Jeugd en Wmo (excl. BUIG middelen). Deze is voor de jaren 2018-2021 geraamd op een bedrag van € 13,5 miljoen per jaar als gevolg van de dalende rijksbudgetten. Dit tekort wordt in de begroting gedeeltelijk gedekt door "Draaiknoppen Sociaal Domein" gebaseerd op de verwachte besparing volgens de kaderbrief 2017. In de programmabegroting zijn de maatregelen weergegeven die moeten leiden tot een budgettair neutrale producten. Een harde onderbouwing voor de oplopende reeks in de jaren 2018 – 2021 van de draaiknoppen kan momenteel nog niet gemaakt worden. Naast de inzet van de draaiknoppen wordt het tekort tevens gedekt door de overschotten op de participatiewet (BUIG Middelen).

Schematisch ziet de programmabegroting er als volgt uit:

	2018	2019	2020	2021
Lasten excl. Toevoegingen reserves	€ 492.360.125	€ 483.477.238	€ 481.886.700	€ 474.300.155
Baten excl. onttrekkingen reserves	€ 488.751.639	€ 480.297.247	€ 481.679.791	€ 477.045.740
Totaal saldo van baten en lasten	-/- € 3.608.486	-/- € 3.179.990	-/- € 206.908	€ 2.745.585
Mutaties reserves	€ 3.608.486	€ 3.179.990	€ 206.908	-/- € 2.745.585
Resultaat	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

2. Bevindingen

Ontwikkelingen organisatieonderdeel Stadsbeheer

#11 Aandachtspunten Stadsbeheer

Op basis van het gesprek tijdens de interim met het organisatieonderdeel Stadsbeheer hebben wij een aantal aandachtspunten die wij relevant vinden voor de controle van de jaarrekening,

Informatievoorziening

De Informatievoorziening voor de afvalinzameling kent risico's en heeft dringend verbetering. Handelingen omtrent mutaties, informatieverwerking, digitaal facturatie- systeem, etc .zijn allemaal opzichzelfstaande fysieke handelingen. Zo worden de spreadsheets voor de afvalhoeveelheden gemonitord buiten de systemen om in Excel. Verder zijn alle aangeleverde documenten ten behoeve van de facturatie fysieke documenten, die vertaald dienen te worden naar de digitale omgeving. Dit maakt dat het verwerken van deze facturen en weegbonnen arbeidsintensief is, met als gevolg dat de rapporteringsmogelijkheden en toegevoegde waarde voor rapportages minimaal (bruikbaar) zijn.

Voor een deel van de afvalverwerkers van Stadsbeheer is er een pilot gaande omtrent digitale aanlevering van weegbonnen. De bedoeling is in navolgende jaren (en een gedeelte van 2017) voor alle afvalverwerkers digitale weegbonnen te ontvangen en deze ook in het huidige systeem een plek te geven, middels koppelingen aan facturen, periode en afvalstroom. Hierdoor wordt de toegevoegde waarde van het systeem beter, als input voor rapportages.

Stadsbeheer is daarnaast samen met Rd4, BsGW en de gemeente Meerssen en gemeente Valkenburg a/s Geul bezig om middels een afvalpas de afvalinzameling bij de diverse milieuparken in het verzorgingsgebied van de GR Rd4 en de GR Geul & Maas te faciliteren.

Weegbruggen

Het organisatieonderdeel Stadsbeheer geeft aan zich zorgen te maken over de externe weegbruggen. Gezien de genoemde ontwikkeling om weegbonnen digitaal te gaan aanleveren, bestaat de noodzaak zekerheid te verkrijgen over de juistheid van de gefactureerde kilo's/tonnen. De weegbonnen komen voort uit de weging bij de afvalverwerker. Stadsbeheer wil echter meer zekerheid over de in rekening gebrachte kilo's/tonnen. Derhalve is het voorstel gedeeld om waarneming ter plaatse op de weegmomenten in te voeren als beheersmaatregel. De inhoudelijke opzet van dit plan is gedeeld met Stadsbeheer.

Pilot Kwetsbare werkprocessen

De activiteiten bij Stadsbeheer zijn veelomvattend. Er zijn derhalve veel materialen en andere bezittingen behorende tot Stadsbeheer, die daardoor en daarmee oneigenlijk gebruikt kunnen worden. Het organisatieonderdeel Stadsbeheer heeft dit gemeld bij concernzaken, en verzocht een pilot te starten omtrent de kwetsbare werkprocessen / kwetsbaarheden. In het najaar 2017 zijn er gesprekken gevoerd over deze pilot. De uitkomsten zullen begin 2018 worden gedeeld. De resultaten zullen opgenomen worden in het interne controleplan.

2. Bevindingen

Ontwikkelingen organisatieonderdeel Stadsbeheer

#11 Aandachtspunten Stadsbeheer

Spend-analyse

In 2016 zijn er uit de rechtmatigheidscontrole bevindingen gebleken die ook betrekking hadden op het organisatieonderdeel Stadsbeheer. Stadsbeheer heeft ten tijde van de interim een spend-analyse uitgevoerd om de impact van inkopen inzichtelijk te hebben en leveranciers die de Europese aanbestedingsgrens naderen te monitoren. Voor 2017 is door Stadsbeheer aangegeven dat de aanbesteding "Spa Groep" opleidingen Europees had moeten lopen. Deze fout is voor geheel 2017 geldig en zal doorlopen in 2018. Daarnaast heeft de spend-analyse uitgewezen dat de uitgaven voor de re-integratietrajecten waarvoor een overeenkomst is afgesloten met Podium24 BV niet rechtmatig zijn. Deze overeenkomsten moeten worden afgesloten met de stichting Podium24 zodat een quasi inhouse constructie mogelijk is en daarmee de uitgaven rechtmatig zijn. De huidige overeenkomsten zullen worden omgezet naar de stichting Podium24. De re-integratietrajecten beogen mensen, waarop de Participatiewet van toepassing is, geschikt te maken voor de arbeidsmarkt.

Interne controleplan

De gemeente Maastricht is gemeentebreed bezig met het ontwikkelen van een nieuw interne-controleplan. Wij hebben van Stadsbeheer begrepen dat het management bezig is met de ontwikkeling van een interne-controleplan. Het interne controleplan wordt in nauw overleg met concernzaken samengesteld en in 2018 uitgevoerd.

2. Bevindingen

Ontwikkelingen organisatieonderdeel Sociale Zaken

#11 Aandachtspunten Sociale zaken

Op basis van het gesprek tijdens de interim met het organisatieonderdeel Sociale Zaken hebben wij een aantal aandachtspunten die wij relevant vinden voor de controle van de jaarrekening.

Aanbestedingen

In 2016 zijn er uit de rechtmatigheidscontrole aanbestedingen bevindingen gebleken die ook betrekking hadden op het organisatieonderdeel Sociale Zaken. Sociale Zaken heeft ten tijde van de interim aangegeven dat een aantal overeenkomsten in de vorm van raamcontracten opnieuw is aanbesteed. De impact van doorlooptfouten 2016 en genomen acties wordt in de najaarsrapportage vormgegeven. De impact voor 2017 gebaseerd op fouten 2016 dient derhalve nog inzichtelijk gemaakt te worden. Voor de overige uitkomsten worden wij graag van nadere informatie voorzien voor de start van de jaarrekeningcontrole.

Gemeenschappelijke regeling Sociale Zaken Maastricht Heuvelland

Gelijk aan 2016 zullen wij voor 2017 de controle verrichten omtrent de gemeenschappelijke regeling Sociale Zaken Maastricht Heuvelland. Wij zullen in december 2017 voorbereidende werkzaamheden uitvoeren ten aanzien van dossiers, mutaties en betalingen aan de deelnemende gemeenten. Daarnaast zullen wij de auditinstructies delen met de accountants van de Heuvelland-gemeenten, zodat er tijdige afstemming is omtrent de controleaspecten en de rapportagevorm.

Tevens hebben wij samengezeten met concernzaken omtrent de uitgevoerde IC-controles bij Sociale Zaken. Uit deze gesprekken blijkt dat de werkzaamheden van Sociale Zaken veel aandacht geven aan interne controles, kwaliteit voor dossiers en tijdige terugkoppeling van bevindingen. Ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling Sociale Zaken Maastricht Heuvelland verdient het nog aandacht te controleren op mutaties in bankgegevens (IBAN) en de koppeling tussen cliënten en IBAN-nummer. In het huidige IC-plan komt dit terug bij de behandeling in de procesaanvraag of wijziging van gegevens van de cliënt. Er bij uitkeringen een frauderisico aanwezig en wij laten dit risico ook meewegen bij de controleaanpak. Derhalve dient er aanvullend een controle verricht te worden op bankgegevens en cliënten. De controle richt zich dan op; cliënt heeft één gekoppeld IBAN-nummer, één IBAN-nummer is gekoppeld aan cliënt. Bij afwijkingen dient er een logische verklaring aanwezig te zijn. Derhalve hebben wij concernzaken en Sociale Zaken aanbevolen voor de gemeenschappelijke regeling Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (en gemeente Maastricht) deze controle te implementeren op mutatie bankgegevens.

2. Bevindingen

#12 Journal-entry testing

Het (fraude)risico ten aanzien van management override is een verplicht (verondersteld) risico voor de accountant en geldt niet alleen specifiek voor de gemeente Maastricht. Het uitgangspunt hiervan is dat het management zich in een unieke positie bevindt om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Hoewel het risico dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in sommige organisaties groter is dan in andere, is het in alle organisaties aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico.

Om dit risico te mitigeren zullen wij tijdens de jaarrekeningcontrole data analytics uitvoeren. We hebben overigens vanuit onze interimcontrole geen signaal gekregen dat het risico van management override zich bij gemeente Maastricht heeft voorgedaan.

Wij zullen tijdens de jaarrekeningcontrole de volgende werkzaamheden uitvoeren:

Onze werkzaamheden omvatten:

- Besprekingen met de managers bedrijfsvoering en financiële administratie over het risico van fraude.
 - Evaluatie van de impact van de door het management ingevoerde beheersingsmaatregelen ter beperking van de geïdentificeerde frauderisico's.
 - Evaluatie van de zakelijke onderbouwing voor grote eenmalige transacties.
 - Beoordeling van schattingen.
 - Toetsing van handmatige journaalposten en overige aanpassingen, ondersteund door data analytics.
 - Het tijdens de controle aanhouden van de juiste professioneel-kritische instelling.
-

3. Follow-up aanbeveling

3. Follow-up aanbevelingen 2016

Legenda:

- Niet opgelost
- Gedeeltelijk opgelost
- Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
01	<p>Vaststellen van het bestaan van de beheersmaatregelen – Theater (managementletter 2016)</p> <p>Bevinding inclusief advies</p> <p>Wij hebben tijdens de interim controle 2016 een aantal controls geïdentificeerd waarvan we het bestaan niet hebben kunnen vaststellen. Het betreft onderstaande controls:</p> <ul style="list-style-type: none">• We hebben geconstateerd dat voor de invoer van de ticketprijzen in SRO geen zichtbare controle is vastgelegd. Wij adviseren u om de controle op de invoer van de prijzen zichtbaar vast te leggen.• Tevens vindt er geen periodieke aflettering plaats van de tussenrekening internetverkopen met de daadwerkelijk ontvangen betalingen. Wij adviseren u om deze controle systematisch uit te voeren en zichtbaar vast te leggen, zodat wij kunnen steunen op deze beheersmaatregel.• Wij hebben vastgesteld dat er voorraadinventarisaties plaatsvinden. Echter, vanuit de vastlegging is niet duidelijk wie deze inventarisatie (telling) heeft verricht.	<p>Wij hebben tijdens de interim-controle 2017 vastgesteld dat het theater op enkele bevindingen concrete actie heeft ondernomen, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none">• De controle van de ingevoerde prijzen in Itheater/SRO voor 2017 ligt zichtbaar vast ligt. Echter heeft deze controle pas dd. 06-10-2017 plaatsgevonden. Om het gebruik van de juiste prijzen te waarborgen, adviseren wij u om deze controle in opvolgende jaren voor start van het theaterseizoen uit te voeren, gelijk na invoer van de prijzen in Itheater/SRO.• We hebben vastgesteld dat er een vervangende beheersmaatregel is geïmplementeerd om de volledigheid van de opbrengsten ticketverkoop te waarborgen. Jaarlijks wordt door de manager bedrijfsvoering het openstaande saldo op de tussenrekening internetverkopen gecontroleerd aan de hand van de borderellen van het jaar t+1. <p>Vanuit de vastlegging van de voorraadinventarisaties in 2017 kunnen wij niet vaststellen wie de inventarisatie (telling) heeft verricht. Wij adviseren u om derhalve om dit voor toekomstige voorraadinventarisaties vast te leggen.</p>	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

- Legenda:**
- Niet opgelost
 - Gedeeltelijk opgelost
 - Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
02	IC-voortgang (managementletter 2016) bouwvergunningen <u>Bevinding</u> Ten aanzien van de interne controle hebben wij opgemerkt dat op basis van het controleplan twee keer per jaar, door de financieel adviseur in samenwerking met de eerste medewerker team vergunnen (WABO), een interne controle wordt uitgevoerd op de dossiers met betrekking tot bouwvergunningen. Echter, deze controle was over het eerste halfjaar 2016 tijdens de interim-controle nog niet uitgevoerd (medio oktober 2016). <u>Advies</u> Aandachtspunt betreft de tijdigheid van de uitvoering van de interne controle op bouwvergunningen.	We hebben ten tijde van de interim-controle 2017 vastgesteld dat het hiernaast genoemde punt is opgepakt. Ten tijde van de interim-controle 2017 was de interne controle bouwleges over het eerste halfjaar uitgevoerd. Derhalve is dit managementletterpunt adequaat opgepakt.	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

- Legenda:**
- Niet opgelost
 - Gedeeltelijk opgelost
 - Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
03	<p>Consolidatie De gemeente Maastricht is opgedeeld in verschillende organisatieonderdelen. De organisatieonderdelen opereren zelfstandig en stellen ook zelfstandig een (interne) jaarrekening op. De interne jaarrekeningen worden door de organisatieonderdelen opgesteld op basis van de kolommenbalans uit de financiële administratie. Op deze kolommenbalans worden per organisatieonderdeel extracomptabele correcties/rubriceringen aangebracht om te komen tot een eenduidige verantwoording naar de producten. De interne jaarrekeningen van de organisatieonderdelen vormen de basis voor de consolidatiestaat. Ten aanzien van het proces rondom consolidatie adviseren wij om de transformatie van de kolommenbalans naar balansposten en producten te uniformeren voor de organisatieonderdelen en de handmatige correcties tot een minimum te beperken.</p>	<p>Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2016 hebben wij vastgesteld dat de jaarstukken, zoals opgesteld door de afzonderlijke organisatieonderdelen, niet gelijk qua opzet zijn en ook niet qua samenstelling van de diverse jaarrekeningposten op geconsolideerd niveau. Dit vergroot de kans op fouten in de geconsolideerde jaarstukken. Wij adviseren u dit voor 2017 aan te scherpen en een plaats te geven in het accounting manual. Tevens adviseren wij u een uniform jaarrekeningmodel inclusief vast rekeningschema te hanteren bij het opstellen van de jaarstukken per organisatieonderdeel om zodoende het consolidatieproces te vereenvoudigen. Op korte termijn zullen de modeljaarstukken 2017 beschikbaar worden gesteld. Deze zullen wij u doen toekomen.</p> <p>Vanuit uw organisatie hebben wij vernomen dat deze aspecten expliciet worden opgenomen in de richtlijnen ten behoeve van het jaarrekeningproces en hierop toetsing zal plaatsvinden door concernzaken.</p>	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

- Legenda:**
- Niet opgelost
 - Gedeeltelijk opgelost
 - Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
04	<p>Beschrijving van de interne beheersingsmaatregelen Maastricht Sport (managementletter 2016)</p> <p><u>Bevinding</u> Wij hebben tijdens de interim-controle 2016 geconstateerd dat voor de processen opbrengsten Geusseltbad en de verhuuropbrengsten binnen-en buitensportaccomodaties actuele procesbeschrijvingen aanwezig zijn, maar hierin zijn niet de beheersingsmaatregelen opgenomen.</p> <p><u>Advies</u> Wij adviseren u deze beheersingsmaatregelen alsnog in het proces te verwerken, zodat de controlehandelingen binnen het proces herkenbaar zijn en de uniformiteit in de werkwijze wordt gewaarborgd.</p>	Wij hebben tijdens de interim-controle 2017 vastgesteld dat de procesbeschrijvingen zijn geactualiseerd en dat de beheersmaatregelen in de processen zijn verwerkt.	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

- Legenda:**
- Niet opgelost
 - Gedeeltelijk opgelost
 - Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
05	<p>Voorziening debiteuren (Sociale Zaken) (managementletter 2016)</p> <p><u>Bevinding</u> Door uw organisatieonderdeel wordt de omvang van de voorziening sociale zaken bepaald. Het betreft hier de inbaarheid van de verordeningen debiteuren sociale zaken. Vanuit het gesprek 2016 begrepen wij dat de voorziening dynamisch bepaald wordt op basis van ervaringscijfers over de afgelopen 15 jaren (betalingsgedrag van de cliënten).</p> <p><u>Advies</u> Wij hebben aangegeven deze methodiek te onderschrijven.</p>	<p>Voor 2017 zullen wij wederom aandacht schenken aan de voorziening dubieuze debiteuren. Bij gelijke methodiek zullen wij deze aanpak wederom onderschrijven.</p>	
06	<p>Getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten jeugd en wmo (accountantsverslag 2016)</p> <p><u>Bevinding</u> De controle van de lasten jeugd en wmo zijn in 2016 voor 1.373.000 EUR onzeker. In 2015 was deze onzekerheid 12,6 miljoen EUR aan rechtmatigheidsonzekerheid en 9,9 miljoen EUR getrouwheidsonzekerheid.</p> <p><u>Advies</u> Tijdig afspraken maken voor controlejaar 2017 om de omvang aan getrouwheidsonzekerheden en rechtmatigheid onzekerheden zo laag mogelijk te houden.</p>	<p>Ten tijde van de interim-controle is met u de aanpak voor 2017 besproken en begin 2018 zullen wij aanwezig zijn om verdere aanpak te bespreken.</p>	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

Legenda:

- Niet opgelost
- Gedeeltelijk opgelost
- Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
07	<p>Actuele procesbeschrijvingen inclusief interne beheersmaatregelen Centre Ceramique, Kumulus en Natuurhistorisch museum (managementletter 2016)</p> <p><u>Bevinding</u> Wij hebben tijdens de interim-controle 2016 geconstateerd dat voor het proces Bibliotheek actuele procesbeschrijvingen aanwezig zijn. Echter, hierin zijn niet de beheersmaatregelen opgenomen. Voor Kumulus is de procesbeschrijving momenteel onderhanden als gevolg van het lopende LEAN-traject.</p> <p><u>Advies</u> Wij adviseren u deze beheersmaatregelen alsnog in het proces te verwerken, zodat de controlehandelingen binnen het proces herkenbaar zijn en de uniformiteit in de werkwijze gewaarborgd wordt.</p>	<p>Uit het LEAN-traject is de procesbeschrijving Kumulus voortgekomen. Momenteel is er een ontwikkelingsplan opgesteld om ervoor te zorgen dat Centre Ceramique, Kumulus en het Natuurhistorisch Museum meer gaan samenwerken. Dit zal leiden tot een nieuwe organisatiestructuur in 2018. Als gevolg hiervan zullen nieuwe procesbeschrijvingen worden opgesteld. Wij adviseren u om de beheersmaatregelen in deze nieuwe procesbeschrijvingen te verwerken.</p>	
08	<p>Vaststellen van het bestaan van de beheersmaatregelen – Centre Ceramique, Kumulus, Natuurhistorisch Museum (managementletter 2016)</p> <p><u>Bevinding</u> Wij hebben tijdens de interim-controle 2016 een aantal controls geïdentificeerd waarvan we het bestaan niet hebben kunnen vaststellen. Het betreft onderstaande controls:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We hebben vastgesteld dat mutaties niet nader worden gecontroleerd en dat er geen periodieke analyse van de lokalen plaatsvindt. • Tevens wordt er geen gebruikgemaakt van aanwezigheidslijsten. Hierdoor loopt u het risico dat de opbrengsten niet volledig zijn. <p><u>Advies</u> Wij adviseren u om mutaties te controleren en deze controle zichtbaar vast te leggen. Daarnaast adviseren wij om een leegstandscontrole uit te voeren om de volledigheid van de opbrengsten te waarborgen. Als laatste adviseren wij u om gebruik te maken van aanwezigheidslijsten om de volledigheid van de opbrengsten te waarborgen.</p>	<p>Wij hebben vastgesteld dat nog geen concrete actie is ondernomen ten aanzien van deze bevinding. Hieraan liggen de volgende redenen ten grondslag:</p> <p>* Het gebouw waarin de cursussen (die Kumulus aanbiedt) worden gegeven staat momenteel in de verkoop. Derhalve heeft in 2017 geen leegstandscontrole plaatsgevonden. Om de volledigheid van de opbrengsten te kunnen waarborgen, adviseren wij u om leegstandscontroles uit te voeren.</p> <p>* Naar verwachting zal Kumulus in april 2018 overstappen naar een nieuw administratiesysteem. Kumulus is voornemens om na deze overstap gebruik te gaan maken van aanwezigheidslijsten. Wij onderschrijven deze geplande actie.</p> <p>Tevens hebben wij vastgesteld dat de beheersmaatregelen omtrent de controle van mutaties adequaat zijn.</p>	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

Legenda:

- Niet opgelost
- Gedeeltelijk opgelost
- Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
09	<p>Vastgoed: verhuuropbrengsten en onderhoudsvoorziening</p> <p>Procesbeschrijvingen Een adequate procesbeschrijving bevat een beschrijving van de interne beheersingsmaatregelen die u heeft getroffen, waarbij u antwoord geeft op de zogenaamde '6 W-vragen': Wie doet Wat, Waarom, Wanneer, Waarmee en met Welke uitkomst? Bij onze controle hebben wij vastgesteld dat uw organisatieonderdeel voor bovengenoemde processen actuele procesbeschrijvingen bezit. In deze beschrijvingen zijn eveneens de bijbehorende controlemomenten opgenomen.</p> <p>Verhuuropbrengsten Vaststellen van het bestaan van de beheersingsmaatregelen. Vanuit de accountantscontrole hebben wij een aantal keycontrols gedefinieerd die relevant zijn voor de betrouwbare en rechtmatige verwerking van de informatiestromen. Dit betreft onder andere de volgende controls:</p> <ul style="list-style-type: none">• Periodieke aansluiting tussen de subadministratie (Horizon) en de financiële administratie;• Vaststellen van de juiste verwerking van mutaties (beëindiging contracten, status van het pand, etc.);• Periodieke analyse van de leegstand van de panden. <p>Voor deze keycontrols zijn wij nagegaan of de beheersmaatregelen aanwezig zijn door het uitvoeren van een lijncontrole. Wij hebben vastgesteld dat de beheersingsmaatregelen aanwezig zijn.</p>	<p>Wij hebben het proces verhuuropbrengsten voor 2017 geactualiseerd en vastgesteld dat dit proces in zowel opzet als bestaan voor 2017 toereikend is.</p> <p>Zie onze eerdere opmerking ten aanzien van de onderhoudsvoorzieningen.</p>	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

Legenda:

- Niet opgelost
- Gedeeltelijk opgelost
- Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
10	<p>Subsidieverstrekingen</p> <p>Procesbeschrijvingen Een adequate procesbeschrijving bevat een beschrijving van de interne beheersingsmaatregelen die u heeft getroffen, waarbij u antwoord geeft op de zogenaamde '6 W-vragen': Wie doet Wat, Waarom, Wanneer, Waarmee en met Welke uitkomst? Bij onze controle hebben wij vastgesteld dat uw organisatieonderdeel voor bovengenoemd proces actuele procesbeschrijvingen bezit. In deze beschrijvingen zijn eveneens de bijbehorende controlemomenten opgenomen.</p> <p>Vaststellen van het bestaan van de beheersingsmaatregelen Vanuit de accountantscontrole hebben wij een aantal keycontrols gedefinieerd die relevant zijn voor de betrouwbare en rechtmatige verwerking van de informatiestromen. Dit betreft onder andere de volgende controls: Vaststellen van de rechtmatige en getrouwe verstrekking van de subsidie; Controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de vaststellingsbeschikking. Voor deze keycontrols zijn wij nagegaan of de beheersmaatregelen aanwezig zijn door het uitvoeren van een lijncontrole. Wij hebben vastgesteld dat de beheersingsmaatregelen aanwezig zijn.</p>	<p>Wij hebben het proces subsidieverstrekingen voor 2017 geactualiseerd en vastgesteld dat voorgenoemde zaken in het proces zijn meegenomen.</p> <p>Wel vragen wij nog aandacht voor de bevinding aansluiting sub-administratie en financiële administratie (zie pagina 4).</p>	

3. Follow-up aanbevelingen 2016

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze rapportages van 2016.

No	Bevinding	Follow-up 2017	Status 2017
11	<p>Actuele procesbeschrijving Publieke Dienstverlening</p> <p>Bevinding Bij onze interimcontrole 2016 hebben wij vastgesteld dat bij uw organisatieonderdeel geen actueel proces ten aanzien van de publieke dienstverlening aanwezig is.</p> <p>Advies Wij adviseren u deze procesbeschrijvingen zo spoedig mogelijk op te stellen om uniformiteit in de uit te voeren werkzaamheden te waarborgen.</p>	<p>Wij hebben ten tijde van de interimcontrole 2017 vastgesteld dat er medio februari 2017 door het organisatieonderdeel publieke dienstverlening een procesbeschrijving omtrent kasverantwoording publieke dienstverlening is opgesteld en dat deze adequaat is. Derhalve is nevenstaande bevinding adequaat opgepakt.</p>	
12	<p>Vaststellen van het bestaan van de beheersmaatregelen</p> <p>Bevinding Vanuit de accountantscontrole hebben wij een aantal keycontrols gedefinieerd die relevant zijn voor de betrouwbare rechtmatige verwerking van de informatiestromen. Dit betreft onder andere de volgende controls:</p> <ul style="list-style-type: none">• Juiste invoer van de legestarieven in het kassysteem;• Afdrachten van kasgelden;• Periodieke aansluiting tussen bestelde producten en de afdracht aan het ministerie en de omzet;• Periodieke aansluiting van de ontvangsten met de financiële administratie. <p>We hebben geen zichtbare controle kunnen vaststellen op de ingevoerde legestarieven en de aansluiting tussen het kassysteem en de financiële administratie.</p> <p>Advies Wij adviseren u om bovenstaande controles zichtbaar vast te leggen.</p>	<p>Organisatieonderdeel Publieke Dienstverlening heeft onderstaande opvolging gegeven aan nevenstaande bevinding:</p> <p>* In 2017 is de contante geldstroom bij organisatieonderdeel Publieke Dienstverlening geminimaliseerd. Contante betalingen bij de balies zijn geheel afgeschaft. Wij onderschrijven dit, aangezien hierdoor de (fraude)risico's welke contante geldstromen met zich meebrengen worden geminimaliseerd.</p> <p>* We hebben vastgesteld dat de juistheid van de ingevoerde legestarieven in Key2betalen in 2017 is gecontroleerd door een onafhankelijke functionaris. Derhalve hebben we het bestaan van deze beheersmaatregel kunnen vaststellen.</p> <p>Tevens hebben we ten tijde van de interimcontrole 2017 vastgesteld dat er geen concrete opvolging is gegeven aan het zichtbaar vastleggen van de aansluiting tussen het kassysteem en de financiële administratie. Wij adviseren derhalve om deze aansluiting zichtbaar vast te leggen.</p>	

4. Actuele ontwikkelingen

Relevant voor de jaarrekening 2017

4. Actuele ontwikkelingen

4.1 Taakvelden BBV

Bij besluit van 18 april 2016 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten aangepast in de wijze waarop de informatie voor derden wordt verstrekt. In de nieuwe regeling voor informatie voor derden wordt voorgeschreven welke taakvelden provincies en gemeenten moeten gebruiken voor het opstellen van de uitvoeringsinformatie. Deze voorgeschreven taakvelden vervangen vanaf de begroting 2017 de functies in de Iv-3-aanlevering.

De baten en lasten per taakveld en het verdelingsprincipe van de taakvelden over de programma's moeten ook worden opgenomen in een bijlage bij de financiële begroting en de jaarrekening.

Ook de categorieën zijn opgenomen in de nieuwe regeling. Er zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd zodat de categorieën aansluiten op de informatievoorziening richting Europa en de nationale rekeningen. De belangrijkste wijziging is de nadere specificatie van de inkomensoverdrachten en kapitaaloverdrachten per tegensector.

De indeling in taakvelden zorgt ervoor dat wij voor onze jaarrekeningcontrole eenduidig gebruik kunnen maken van de desbetreffende indeling wat betreft de onderverdeling naar baten- en lastenstromen die voor onze controle relevant zijn. Ten tijde van de interim-controle hebben wij besproken hoe de notitie overhead is verwerkt en hoe deze vorm heeft gekregen in de administratie en begroting. Wij hebben vernomen dat de verwerking van de notitie overhead heeft plaatsgevonden met uitzondering van de kostenplaats logistiek. Dit is in afwijking van het BBV die voorschrijft dat de notitie overhead toegepast dient te worden voor het boekjaar. Wij zullen nagaan welke consequenties dit heeft voor onze accountantscontrole.

Ten tijde van de start van de jaarrekeningcontrole vragen wij u een actueel taakveldenoverzicht aan ons aan te reiken dat aansluit op de conceptjaarstukken 2017.

4.2 Investerings maatschappelijk nut

Met de BBV-wijziging van 5 maart 2016 zijn de verslaggevingsvoorschriften voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut gewijzigd. Vanaf het boekjaar 2017 moeten deze investeringen op dezelfde wijze worden behandeld en verantwoord als investeringen met economisch nut. Dit betekent dat alle investeringen die zijn dan wel worden gedaan vanaf 1 januari 2017, op dezelfde wijze worden verantwoord en aan dezelfde eisen dienen te voldoen wat betreft waardering, activering en afschrijving. Dit wil zeggen dat de volledige boekwaarde bij oplevering op de balans wordt verantwoord.

De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt nadrukkelijk alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan. Voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die zijn gedaan tot en met 2016 gelden de 'oude' regels, zodat gemeenten hierop bijvoorbeeld desgewenst en voor zover passend binnen het BBV versneld kunnen afschrijven.

Bij de jaarrekeningcontrole besteden wij specifieke aandacht aan de desbetreffende investeringen indien deze zich in het afgelopen begrotingsjaar hebben voorgedaan.

4. Actuele ontwikkelingen

4.3 ENSIA

Tijdens de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG van november 2013 is de resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' aangenomen. Met het aannemen van de resolutie erkennen alle gemeenten het belang van informatieveiligheid, en de BIG als het gemeentelijk basisnormenkader voor informatieveiligheid.

In de resolutie hebben de gemeenten afgesproken hun eigen toezichthouder, de gemeenteraad, in het jaarverslag te informeren over informatieveiligheid. Gemeenten doen in de resolutie de oproep om de verantwoordingslasten over informatieveiligheid te verminderen. Dit vormde de aanleiding voor de start van het project ENSIA.

ENSIA helpt gemeenten bij het in één keer op een slimme manier verantwoording afleggen over informatieveiligheid, gebaseerd op de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten). De verantwoordingssystematiek over de Basisregistratie Personen (BRP), de Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), de Digitale personenidentificatie (DigiD), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWInet) worden hiermee samengevoegd en gestroomlijnd.

Met ENSIA krijgt het gemeentebestuur meer inzicht in de stand van zaken wat betreft de informatieveiligheid en kan het beter sturen op informatieveiligheid. Het gemeentebestuur legt verantwoording af aan de gemeenteraad. Deze verantwoording dient te worden voorzien van een assurance-rapport van een IT-auditor. Departementen en toezichthouders maken, voor dát deel waarvoor zij verantwoordelijk zijn, gebruik van de informatie die in het gemeentelijke verantwoordingsproces naar voren komt.

Deze wijze van verantwoorden is voor het eerst van toepassing over het jaar 2017, waarbij het gemeentebestuur uiterlijk op 15 juni 2018 verantwoording aflegt aan de gemeenteraad. De scope van de verplicht gestelde IT-audit in 2017 omvat DigiD en SUWInet, en zal in de komende jaren tot het volledige domein van de informatiebeveiliging worden uitgebreid.

Wij hebben gedurende gesprekken ten tijde van de interim-controle vastgesteld dat u tijdig de nodige voorbereidingen heeft getroffen voor het verantwoordingsproces en de daarop uit te voeren controlewerkzaamheden van de IT-auditor.

4. Actuele ontwikkelingen

4.4 WNT

Afbouw bezoldiging

Voor de topfunctionarissen van wie de bezoldiging in 2013 de norm al overschreed, moet in 2017 voor het eerst de bezoldiging worden afgebouwd. Zorg ervoor dat u voor deze topfunctionaris in 2017 de bezoldiging heeft afgebouwd, omdat anders de WNT-norm wordt overschreden.

Bezoldigingsnorm 2018

De algemene maximale bezoldigingsnorm voor topfunctionarissen in dienstbetrekking zal in 2018 € 187.000 per jaar op fulltimebasis bedragen.

Voor interim-topfunctionarissen zal de norm in 2018 € 25.300 per maand bedragen voor de maanden 1 t/m 6 van de functievervulling, en € 19.100 per maand voor de maanden 7 t/m 12. Het maximale uurtarief zal in 2018 € 182 bedragen.

4.5 Vennootschapsbelastingen

Algemeen

Met ingang van 1 januari 2016 is het vpb-regime voor overheidsondernemingen gewijzigd. Zij zijn vanaf dat moment vpb-plichtig, voor zover sprake is van een onderneming in fiscale zin. Hiervan is sprake, indien is voldaan aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

1. Organisatie van kapitaal en arbeid.
2. Deelname aan het economisch verkeer.
3. Winststreven c.q. concurrentie met andere belastingplichtige ondernemers.

Doordat een overheidslichaam doorgaans een veelvoud aan activiteiten verricht, dient allereerst te worden geïnventariseerd welke separate activiteiten kunnen worden geclusterd. Vervolgens kan per cluster worden bepaald of sprake is van een onderneming in fiscale zin (op basis van de hiervoor genoemde criteria). Hierbij is het van belang dat er een goede aansluiting wordt gemaakt op de administratie, waarbij voldoende aandacht wordt besteed aan de volledigheid van de inventarisatie.

De Belastingdienst neemt doorgaans het standpunt in, dat clustering van meerdere activiteiten slechts beperkt mogelijk is. De doorgaans door de Belastingdienst ingenomen standpunten zijn ons inziens voor discussie vatbaar, waardoor in onze visie in voorkomende gevallen sneller clustering mogelijk is.

Indien sprake is van een vpb-plichtig cluster, dient vervolgens de fiscale openingsbalans te worden opgesteld. Hierbij geldt als uitgangspunt dat alle activa en passiva worden gewaardeerd tegen de waarde in het economisch verkeer. Inmiddels zijn diverse notities gepubliceerd, waarin wordt ingegaan op de wijze van waardering op de fiscale openingsbalans. Vervolgens dient de fiscale jaarwinst te worden bepaald. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de diverse wettelijke bepalingen en de regels van goed koopmansgebruik.

4. Actuele ontwikkelingen

Nadat de fiscale balans is opgesteld en de fiscale jaarwinst is bepaald, dient nog te worden beoordeeld of een van de volgende wettelijke vrijstellingen kan worden toegepast:

- Overheidstakenvrijstelling voor uitvoering van wettelijke taken, tenzij sprake is van concurrentie.
- Samenwerkingsvrijstelling voor voordelen uit samenwerkingsverbanden.
- Interne activiteitenvrijstelling, indien werkzaamheden worden verricht voor andere ondernemingen binnen dezelfde rechtspersoon.
- Quasi inbestedingsvrijstelling in geval van werkzaamheden voor/door een verbonden lichaam.
- DVO-vrijstelling voor werkzaamheden verricht in het kader van een dienstverleningsovereenkomst.

Indien overigens sprake is van meerdere belaste en/of vrijgestelde clusters, dient aangifte te worden gedaan voor deze gezamenlijke clusters. Indien enkel sprake is van vrijgestelde clusters, is in de parlementaire behandeling toegezegd dat geen aangifte hoeft te worden ingediend.

In algemene zin geldt dat er nog erg veel onduidelijkheden zijn ten aanzien van de specifieke uitwerking van de nieuwe wetgeving. Hoewel getracht is om op diverse niveaus duidelijkheid te verschaffen, is dit niet in alle gevallen gelukt. De aangifte vpb 2016 dient uiterlijk 1-5-2018 te zijn ingediend (mits voldoende uitstel is verleend). In deze aangifte vpb dient ook de fiscale openingsbalans te worden opgesteld. Hierbij geldt dat het van groot belang is om een juiste openingsbalans op te stellen, aangezien deze van invloed is op de totaal te rapporteren winst gedurende de belastingplichtige periode (een hogere fiscale openingsbalans leidt tot een lagere totale fiscale winst en vice versa).

Hierna gaan we nader in op enkele specifieke ontwikkelingen.

Grondbedrijf

Binnen het grondbedrijf moet doorgaans onderscheid worden gemaakt tussen het actieve grondbedrijf, het faciliterende grondbedrijf en de MVA/voorraadposities. Praktisch gezien worden doorgaans enkel GREX-en met een BIE-status tot het actieve grondbedrijf gerekend, hoewel andere keuzes mogelijk zijn. Voor het actieve grondbedrijf dient vervolgens te worden bepaald of sprake is van een winststreven. Voor het faciliterende grondbedrijf en/of de MVA/voorraadposities zal hier doorgaans geen sprake van zijn, dan wel is geen sprake van een organisatie van kapitaal en arbeid.

Voor de bepaling van het winststreven van het grondbedrijf, kan aansluiting worden gezocht bij de QuickScan en Post QuickScan. Indien sprake is van vennootschapsbelastingplicht, dient de fiscale openingsbalans te worden opgesteld en de jaarwinst te worden bepaald. Voor de bepaling van de openingsbalans kan onder voorwaarden worden aangesloten bij de Handreiking vennootschapsbelasting en het gemeentelijk grondbedrijf. Zowel ten aanzien van de openingsbalanswaardering als de jaarwinstbepaling lopen thans (eind september 2017) nog pilot-gesprekken met de Belastingdienst. De uitkomst van deze gesprekken kan materiële invloed hebben op de einduitkomst.

4. Actuele ontwikkelingen

Afval

Voor inzameling van huisafval geldt dat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Naar aanleiding van de inzameling worden diverse reststromen verkocht, waarbij de opbrengsten van deze verkopen worden aangewend ter verlaging van de afvalstoffenheffing. De Belastingdienst is van mening dat met deze verkoop wel in het economisch verkeer wordt getreden, waardoor moet worden bepaald of sprake is van winst. Op landelijk niveau overlegt de NVRD (Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten) met het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst over de juistheid van dit standpunt en hiermee samenhangende discussies (bijvoorbeeld over de wijze van bepaling van het resultaat).

Wij hebben vernomen dat de genoemde ontwikkelingen bekend zijn bij de organisatie en hier ook naar wordt gehandeld.

4.6 Loonheffingen

Lage inkomensvoordeel (LIV)

Voor medewerkers die in 2017 tussen de 100% - 125% van het wettelijk minimumloon verdienen en 1248 uur of meer hebben gewerkt, krijgt de werkgever een tegemoetkoming in de loonkosten. De Belastingdienst berekent het LIV voor het jaar 2017 op basis van de door u ingediende aangiftes loonheffingen over 2017. Uiterlijk op 12 september 2018 betaalt de Belastingdienst het LIV 2017 uit.

U heeft de verplichting dat de gegevens in de aangifte loonheffingen juist zijn en dat u het correcte aantal verloonde uren vermeldt. Komt u deze verplichting niet na, dan kunnen er substantiële boetes door de Belastingdienst aan u worden opgelegd.

Wilt u zeker weten dat u geen voordeel laat liggen en wilt u geen (nare) verrassingen achteraf? Wacht dan niet af, maar houd de inrichting van de salarisadministratie tegen het licht en ga proactief met uw personeelsplanning aan de gang.

4. Actuele ontwikkelingen

Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA)

De handhaving in het kader van de Wet DBA door de Belastingdienst was eerst opgeschort tot 1 januari 2018, maar is verder opgeschort tot 1 juli 2018. Tijdens Prinsjesdag 2017 zijn er geen berichten gekomen dat de Wet DBA verder wordt opgeschort.

Zzp'ers en opdrachtgevers krijgen tot deze tijd geen boetes of naheffingen opgelegd, behalve de kwaadwillenden. Wel hebben alle niet-kwaadwillende opdrachtgevers een inspanningsverplichting om de Wet DBA te implementeren in de periode naar 1 juli 2018 toe. Uit de voorbeelden van kwaadwillendheid die door de staatssecretaris zijn genoemd, valt af te leiden dat u als opdrachtgever zeker een inspanningsverplichting heeft ten aanzien van de zogenoemde "huisvrienden" of "meubilair-zzp'ers": externen die al jaren binnen uw organisatie werkzaam zijn, iets wat we in de praktijk bij zeer veel organisaties tegenkomen. Het laten voortbestaan van dergelijke situaties kan in de ogen van de Belastingdienst worden gezien als kwaadwillendheid, wat kan leiden tot handhaving.

Het advies is aan deze inspanningsverplichting te voldoen door in de periode tot 1 juli 2018 het werkproces van uw organisatie met zzp'ers aan de Wet DBA aan te passen. Dit betekent eerst alle arbeidsrelaties met zzp'ers beoordelen en nagaan wat voor uw organisatie het beste past: gebruikmaken van algemene modelovereenkomsten of wellicht op maat gemaakte en door de Belastingdienst goedgekeurde overeenkomsten. Na de aanpassing van het werkproces moet u ook conform gaan handelen. Door monitoring moet u kunnen laten blijken dat de zzp'er in de praktijk werkt volgens de goedgekeurde overeenkomst. Doet u dit niet, dan loopt u het risico op naheffingen van de Belastingdienst.

Aanwijzen, monitoring en controle werkkostenregeling

Sinds 2015 is de WKR verplicht voor alle werkgevers. In de praktijk blijken de begrippen en regels van de WKR toch niet altijd duidelijk. Het is belangrijk om vast te stellen hoe uw organisatie de WKR uitvoert. Enerzijds om een eventuele resterende vrije ruimte te kunnen laten toekomen aan uw medewerkers en anderzijds omdat een mogelijke (onverwachte) overschrijding van de vrije ruimte leidt tot 80% eindheffing. Zeker bij organisaties waar het boekingsproces niet centraal is geregeld (bijvoorbeeld door de aanwezigheid van veel budgethouders) zien wij in de praktijk fouten ontstaan bij de uitvoering van de werkkostenregeling.

Het kenmerk van eindheffing is dat deze belastingheffing altijd voor rekening en risico van de werkgever komt. Dit zal leiden tot extra kosten. Door monitoring van de WKR gedurende het jaar weet u tijdig en exact of en zo ja hoe vergoedingen en verstrekkingen onder de WKR uitwerken. Uw adviseur kan u helpen bij het finetunen van uw WKR-proces en heeft ook diverse praktische tools voor de monitoring ervan.

4. Actuele ontwikkelingen

4.7 Omzetbelastingen

Sportaccommodaties

Op dit moment maken de meeste gemeenten gebruik van de mogelijkheid om sportaccommodaties btw-belast te exploiteren. In een aantal gevallen treedt de gemeente zelf op als exploitant. In andere gevallen verloopt de exploitatie via een derde. Als voldaan wordt aan de regels voor het gelegenheid geven tot sportbeoefening draagt de exploitant 6% btw over zijn opbrengsten af en heeft daartegenover recht op – veelal 21% - btw-af trek op investerings- en exploitatiekosten. Bij exploitatie door een derde heeft de gemeente als eigenaar ook recht op btw-af trek als zij de sportaccommodatie met btw aan de exploitant verhuurt.

De hiervoor genoemde regels worden op termijn aangepast. Uit prognoses (van onder meer de VNG) blijkt dat de aanpassing van de regelgeving fors nadelig zal uitpakken voor veel exploitanten van sportaccommodaties, waaronder gemeenten. Onder de nieuwe regelgeving zal de terbeschikkingstelling van de sportaccommodatie in veel gevallen onder de btw-vrijstelling vallen. De btw op gemaakte kosten en investeringen komt dan niet meer voor aftrek in aanmerking.

Op (heel) korte termijn valt nog geen wijziging van de btw-sportvrijstelling te verwachten. Uit berichtgeving vanuit het ministerie kan namelijk worden opgemaakt dat dit onderwerp pas door het volgende kabinet zal worden opgepakt. Desondanks is het raadzaam al rekening te houden met aanpassing van de regelgeving op langere termijn, zeker bij plannen voor nieuwe accommodaties of grootschalige investeringen. Te zijner tijd kan worden gezien welke mogelijkheden er zijn om gebruik te blijven maken van het (veelal gunstige) btw-regime van gelegenheid geven tot sportbeoefening.

Lopende procedures

Er lopen op dit moment meerdere procedures die voor gemeenten van belang zijn. Het gaat in ieder geval om:

- Fiscale aspecten rondom de levering van schoolgebouwen (btw en overdrachtsbelasting).
- Btw-positie van de gemeente bij het exploiteren van een begraafplaats.
- Btw-positie gemeente bij straatparkeren.

In nieuwsberichten vanuit de advieskantoren (waaronder Deloitte) is en wordt hier uitgebreid bij stil gestaan. Het is van belang deze procedures te blijven volgen, omdat deze van substantieel financieel belang (kunnen) zijn. In individuele gevallen kunnen er afspraken worden gemaakt met de Belastingdienst, om de rechten veilig te stellen voor reeds verstreken tijdvakken. Normaliter kan nieuwe rechtspraak namelijk niet met terugwerkende kracht worden toegepast.

In gevallen waarin er kansen zijn is het raadzaam hierover in contact te treden met de Belastingdienst.

Zeker ten aanzien van het eerste onderwerp (levering van schoolgebouwen) worden er door de diverse kantoren wisselende adviezen afgegeven. Wij adviseren gemeenten op dat vlak terughoudend te zijn en een zorgvuldige afweging te maken van de mogelijkheden. Dit betreft een politiek gevoelig onderwerp. Deze terughoudendheid wordt gehanteerd door gemeente Maastricht.

4. Actuele ontwikkelingen

Aanpassing BBV en gevolgen voor het mengpercentage

Gemeenten kunnen de btw op algemene kosten (kosten die niet rechtstreeks toerekenbaar zijn aan een specifiek product of taakveld, vaak "overhead") conform een mengpercentage verrekenen (deels btw-compensatie, deels btw-af trek, deels kostenverhogend). Dit mengpercentage wordt veelal berekend door aansluiting te zoeken bij de (her)verdeling van kosten vanuit de kostenplaatsen naar de producten/taakvelden.

Met ingang van 1 januari 2017 zijn de regels binnen het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd (o.a.) voor de verantwoording van overhead. De Belastingdienst werkt aan nieuwe beleidsregels om op basis van het 'nieuwe BBV' het mengpercentage te bepalen. Deloitte is op de hoogte van de nieuwe beleidslijn en heeft hierover rechtstreeks contact met de Belastingdienst. Het is van belang gemeenten hierop te wijzen. In beginsel speelt dit ook bij provincies, hoewel wij uit ervaring weten dat er ook provincies zijn die geen mengpercentage hanteren.

Verruiming btw-koepelvrijstelling wordt per 1 januari 2018 weer teruggedraaid

Medio 2016 is specifiek in het kader van ambtelijke fusies een brief van de staatssecretaris verschenen waarin een aanpassing van het beleid wordt toegezegd. De staatssecretaris stelt dat bij ambtelijke fusies een beroep kan worden gedaan op de koepelvrijstelling als de dienstverlening van de fusieorganisatie door de deelnemende gemeenten voor minstens 70% wordt gebruikt voor niet-btw-belaste activiteiten. Hier kon rekening mee worden gehouden vanaf 1 januari 2016. In de praktijk werd deze toezegging ook gebruikt in andere situaties/sectoren. Recentelijk heeft de staatssecretaris aangekondigd dat hij terugkomt op deze toezegging. Vanaf 1 januari 2018 kan de koepelvrijstelling volgens de staatssecretaris enkel nog worden toegepast als de dienstverlening van de fusieorganisatie in het geheel niet wordt gebruikt voor btw-belaste activiteiten van de deelnemende gemeenten. Dat zal in de praktijk niet snel voorkomen, waardoor de diensten van de fusieorganisatie in principe belast zijn met btw. Enkel als de dienstverlening te splitsen is, zijn er mogelijkheden dit (deels) te voorkomen.

Vervoer

Gelet op het arrest "gemeente Borsele" is inmiddels duidelijk dat gemeenten bij het verzorgen van leerlingenvervoer niet als btw-ondernemer handelen. De btw op gemaakte kosten is niet aftrekbaar en ook niet compensabel via het btw-compensatiefonds. Door gemeente Maastricht is de inkoop vervoer van leerlingen aangemerkt als kostprijsverhogend.

Voor het WMO-vervoer wordt er tot dusverre wél uitgegaan van btw-ondernemerschap voor gemeenten. Dat is gunstig omdat de btw-af trek veelal substantieel hoger is dan de btw-afdracht. In de praktijk is hier veel onduidelijkheid over bij gemeenten en vervoerders en wij ervaren dat de administratieve verwerking vaak onjuist is. De Belastingdienst controleert hier actief op. Tegelijkertijd gaan er geluiden op dat de Belastingdienst het btw-ondernemerschap voor WMO-vervoer wil bestrijden, met een beroep op het arrest gemeente Borsele.

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van onze werkzaamheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2017, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van gemeente Maastricht, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van Besluit Begroting en Verantwoording.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie.

De jaarrekeningcontrole bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en het testen van de interne controle die is gerelateerd aan en relevant is voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne controleomgeving die relevant is voor ons oordeel over de jaarrekening.

Dit rapport is gebaseerd op onze interim-werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole 2017. Onze controlewerkzaamheden strekken niet verder dan noodzakelijk om een oordeel af te geven over de jaarrekening van 2017. De controle is daarom primair gericht op de aandachtsgebieden die door de accountant als relevant zijn beoordeeld voor de jaarrekeningcontrole.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij aangesteld zouden zijn om fraudeonderzoek uit te voeren, zouden wij wellicht additionele bevindingen en observaties hebben gerapporteerd dan nu zijn opgenomen in deze managementletter.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#01 Wijziging in personeel en ontbreken digitalisering

Observatie

Bij de Afvalinzameling zijn veel activiteiten stand-alone, door middel van Excel-spreadsheets (zoals te zien op de vorige pagina). In 2017 heeft Stadsbeheer afscheid genomen van een ervaren medewerker, vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Aangezien veel werkzaamheden door deze medewerker in Excel spreadsheets gebeurde, waaronder; aansluitingen, analyses van afvalhoeveelheden, begroting en begrotingswijzigingen, alsook de rapportages naar concernzaken en de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas, is Stadsbeheer op zoek gegaan naar mogelijkheden om deze activiteiten/handelingen op te vangen na het vertrek van de medewerker.

Risico

Vanwege het ontbreken van een procesbeschrijving/werkinstructie en het werken met een los systeem (Excel) vormt dit een risico voor de continuïteit van de werkzaamheden en de rapportering.

Aanbeveling

Wij adviseren u de handelingen in het administratieve proces te koppelen aan de financiële applicatie/digitale programma's.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

De bovenstaande observatie, het gemelde risico en de aanbeveling worden volledig onderschreven. De benodigde verbeteringen zijn complex en vereisen een langdurige inspanning van meerdere partijen. Als eerste verbetering wordt de informatievoorziening van de afvalinzameling van de milieuparken en de milieuperrons verbeterd. De verbetering van de informatievoorziening van de milieuparken is voorzien per 1 januari 2018 en wordt thans projectmatig uitgevoerd in samenwerking met de GR Rd4. Per 1 april wordt de informatievoorziening rond de milieuperrons op orde gebracht. De overige verbeteringen wordt thans een herijking uitgevoerd en wordt een nieuw bestek met functionele eisen en wensen opgesteld. Dit zal uitmonden in een, naar verwachting Europese, aanbesteding. Tot slot zullen er ten aanzien van de externe weegbruggen periodiek steekproeven worden uitgevoerd.

Impact op onze controle

Per jaareinde dienen wij de implementatie van de tot op heden ingestoken plannen te beoordelen.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#02 Maandelijkse aansluiting tussen CODA en de salarisadministratie

Observatie

Wij kunnen ten tijde van de interim-controle niet nagaan of de salaris- en de financiële administratie juist en volledig verantwoord zijn, aangezien een maandelijkse aansluiting ten aanzien van de personele lasten niet aanwezig is, gezien het feit dat dit een jaarlijkse controle betreft. Wij zullen gedurende de jaarrekeningcontrole bovenstaande constatering opnieuw bekijken en, indien mogelijk, vaststellen.

Risico

Het risico bestaat dat de personeelslasten in de financiële administratie per jaareinde onjuist dan wel onvolledig zijn opgenomen.

Aanbeveling

Wij adviseren u periodiek de aansluiting tussen de personeelsadministratie en CODA te maken.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

De constatering is op zich correct, met dien verstande dat de aansluiting ten tijde van de interim-controle, in afwachting was van boeking van de P-lasten op de juiste boekingscombinaties. De controle op de maandelijkse aansluiting tussen Beaufort en Coda is t/m 2016 consequent uitgevoerd. Vanwege de wijzigingen in de BBV en de hiermee samenhangende herinrichting van het gemeentebrede rekeningschema had ten tijde van de controle op de boeking van de salariskosten nog niet plaatsgevonden. Boeking op correcte journaalpost heeft inmiddels plaatsgevonden en in oktober 2017 is de aansluiting gemaakt tussen salarisadministratie en coda. Vanaf nu heeft deze controle weer maandelijks plaats.

Impact op onze controle

Aansluiting per jaareinde vaststellen ten behoeve van de maandelijkse mutaties SA-FA.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#03 Onvolkomen beheersmaatregel memoriaalboekingen

Observatie

Wij hebben vastgesteld dat er, ten aanzien van memoriaalboekingen die binnen de organisatieonderdelen worden opgesteld, geen sprake is van controle (4-ogen principe). Tevens kunnen memoriaalboekingen door alle medewerkers van de gemeente Maastricht worden aangeleverd aan FA&T voor verwerking in CODA. De afdeling FA&T verwerkt de aangeleverde memoriaalboekingen in CODA, ongeacht door welke medewerker deze zijn aangeleverd.

Risico

Het risico bestaat dat onjuiste, onvolledige of onrechtmatige memoriaalboekingen worden verwerkt in CODA.

Aanbeveling

Wij adviseren de gemeente Maastricht om memoriaalboekingen altijd te laten controleren en te laten autoriseren door de financieel adviseur van het desbetreffende organisatieonderdeel. Indien een memoriaalboeking door de financieel adviseur zelf wordt opgesteld, adviseren wij om deze memoriaalboeking door een andere functionaris binnen het organisatieonderdeel te laten controleren en te laten autoriseren. Tevens adviseren wij om per organisatieonderdeel de memoriaalboekingen centraal via de financieel adviseurs aan te leveren aan FA&T voor verwerking. Om de getrouwheid en rechtmatigheid van de memoriaalboekingen te waarborgen, dient de afdeling FA&T derhalve alleen de memoriaalboekingen die zijn aangeleverd door de financieel adviseurs van de diverse organisatieonderdelen te verwerken in CODA.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

De constatering dat in principe alle medewerkers van de gemeente Maastricht memoriaalboekingen bij FA&T kunnen aanleveren is niet geheel correct.

De memoriaalboekingen gaan via het bijgevoegd autorisatieschema. Dit is een overzicht bij FA&T welke personen memoriaalposten mogen aanleveren.

Feit is dat dit schema nog een keer gecontroleerd gaat worden, zodat het per 1-1-2018 weer actueel is. Het 4-ogen principe is volgens ons gegarandeerd door ingebouwde systeembepalingen, de eindcontrole die bij FA&T zelf plaats heeft en doordat controle achteraf plaats heeft via de periodieke termijnkalender. Indien u uw constatering baseert op bevindingen binnen andere organisatieonderdelen dan SSC, dan achten wij het wenselijk om deze bevinding op gemeentebreed niveau neer te leggen (Concernzaken).

Impact op onze controle

Per jaareinde zullen wij extra aandacht hebben voor de memorialen en aanvullende controles verrichten.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#04 Oneigenlijk gebruik voorziening groot onderhoud

Observatie

Tijdens onze gesprekken met het management hebben wij begrepen dat uit de voorziening voor groot onderhoud, zowel klein als groot onderhoud wordt gedekt. De voorziening groot onderhoud is alleen te gebruiken voor de dekking van groot onderhoud; klein onderhoud dient te lopen via de reguliere exploitatie.

Risico

Uw organisatie maakt hiermee oneigenlijk gebruik van de voorziening groot onderhoud en riskeert hiermee een fout in de jaarrekening.

Aanbeveling

Wij adviseren u de dekking van het klein onderhoud die in 2017 via de voorziening groot onderhoud heeft gelopen terug te draaien en dit op te nemen in de reguliere exploitatie.

Eveneens kunt ervoor kiezen om de voorziening groot onderhoud om te zetten in een egalisatiereserve. Het gebruik van een voorziening voor groot onderhoud is niet verplicht volgens de verslaggevingsvoorschriften. Indien u hiervoor kiest, dient hier een raadsbesluit aan ten grondslag te liggen dat voor 31 december 2017 is genomen.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

Impact op onze controle

Mutaties in de onderhoudsvoorziening zullen met meer aandacht worden gecontroleerd. Dat maakt dat wij meer waarnemingen zullen verrichten op de voorzieningen.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#05 Onrechtmatig gebruik binnen- en buitensportaccommodaties door derden

Observatie

Tijdens onze gesprekken met het management hebben wij vernomen dat een toegangsbeheersysteem voor de binnen- en buitensportaccommodaties vooralsnog ontbreekt. Echter, wij hebben ook begrepen dat hier reeds een aanbesteding voor loopt en dat er hiermee wordt gewerkt naar een oplossing.

Risico

Uw organisatie loopt hiermee het risico op oneigenlijk gebruik door derden van de binnen- en buitensportaccommodaties.

Aanbeveling

Wij adviseren u de aanbestedingsprocedure te continueren en een toegangsbeheersysteem te implementeren.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

Impact op onze controle

Wij zullen ons bij de jaarrekeningcontrole laten informeren over de stand van implementatie.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#06 Interne controle Jeugd en WMO is nog niet uitgevoerd

Observatie

Ten tijde van de interim-controle hebben wij vastgesteld dat er met betrekking tot 2017 nog géén interne controle is uitgevoerd ten aanzien van Jeugd en WMO.

Risico

Er bestaat een risico dat de verantwoorde lasten Jeugd en WMO niet getrouw dan wel rechtmatig zijn.

Aanbeveling

Vanaf 2018 zal de gemeente Maastricht een interne controlefunctionaris inzetten welke verantwoordelijk zal zijn voor het tijdig en adequaat uitvoeren van de interne controle ten aanzien van Jeugd en WMO. Wij onderschrijven dit en adviseren u om, naast een controle op de financiële stroom Jeugd en WMO, tevens te controleren of de gemeente Maastricht ten aanzien van Jeugd en WMO voldoet aan de artikelen conform de van toepassing zijnde verordeningen. Dit om zowel de getrouwe als rechtmatige verantwoording van de lasten Jeugd en WMO te waarborgen.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

Er zijn in 2017 voor de Wmo en Jeugdwet tussentijds geen controles op de rechtmatigheid uitgevoerd. Dit is een bewuste keuze geweest. Doordat er gedurende 2017 met de nieuwe bekostigingssystematiek is begonnen (301-berichten verkeer), zijn er gedurende de eerste maanden vele aanpassingen aan arrangementen geweest. Iedereen moest nog wennen hoe het berichtenverkeer ingevuld moest worden en wanneer welke voorziening afgegeven moest worden. Om geen controles uit te voeren op dossiers die achteraf gecorrigeerd zouden worden, is er voor gekozen om de inhoudelijke dossiercontrole later in het jaar (vanaf november) uit te voeren. Dit wil overigens niet zeggen dat er geen interne controle is uitgevoerd. Er is wel degelijk tussentijds naar de procesgang, PGB verwerking, aansluitingen en het berichtenverkeer/ financiering bij team inkoop gekeken. Vanaf 2018, als het berichtenverkeer volledig is ingevoerd, is het voorgenomen plan de Wmo en Jeugdwet tussentijds te controleren. Dit is gelijk aan de controle van de Participatiewet.

Impact op onze controle

De controle zal later in het jaar plaatsvinden. Belang is de communicatie goed te houden gezien de strakke deadline.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#07 Verwerkingsmanier stelsel van baten en lasten en kasstelsel

Observatie

Ten tijde van de interim-controle hebben wij de aanpak van de debiteurenpositie besproken. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2016 hebben wij geconstateerd dat de twee stelsels door elkaar heen werden gebruikt. Dit resulteerde in een onevenwichtige balans en mutaties in grootboekkaarten die niet te volgen waren.

Risico

Mutatieverschillen waardoor de balans en exploitatie niet in evenwicht zijn.

Aanbeveling

In 2018 zullen wij zodra de administratie gesloten is en de balans- en exploitatieopzetten gereed zijn, samenzitten om de omvang van het "restant" debiteuren te bespreken. Uit onze bespreking tijdens de interim 2017 is de boekingsgang besproken waardoor het verschil nihil is. De uitgeschreven journalisering gedeeld met uw organisatieonderdeel zou resulteren in het uitblijven van een verschil.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

Impact op onze controle

Vooraf aan de jaarrekening af te stemmen wat de eindstand is van de balanspost.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#08 Geen zichtbare vastlegging van de beheersmaatregelen bij Centre Ceramique

Observatie

Vanuit de accountantscontrole hebben wij een aantal controls geïdentificeerd die relevant zijn voor de betrouwbare en rechtmatige verwerking van informatiestromen. In opzet is er sprake van onderstaande controls binnen het proces Kumulus, Centre Ceramique en het Natuurhistorisch Museum:

- * De tarieven van Kumulus zijn zichtbaar geautoriseerd door de manager bedrijfsvoering en de directeur. De tarieven 2017 van Natuurhistorisch Museum en Centre Ceramique zijn niet zichtbaar geautoriseerd. Wel zijn deze besproken in het MT-overleg en door het MT vastgesteld. Echter, hier zijn geen notulen van aanwezig. Derhalve kunnen wij het bestaan van de autorisatie van de prijzen niet vaststellen.
- * Na invoer van de vastgestelde tarieven in de diverse systemen vindt er controle op de ingevoerde tarieven plaats door een onafhankelijke medewerker. Echter, wij kunnen niet vaststellen dat deze controle daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, daar deze controle niet zichtbaar vastligt.
- * Kumulus: door de manager bedrijfsvoering wordt maandelijks gecontroleerd of het factuurbestand conform Navision aansluit met de daadwerkelijke facturatie en verantwoording conform Coda. Echter, wij kunnen het bestaan van deze beheersmaatregel niet vaststellen, daar deze controle niet zichtbaar wordt vastgelegd.

Risico

Het risico bestaat dat de opbrengsten onjuist dan wel onvolledig worden verantwoord in de financiële administratie, waaronder de onjuistheid van de gehanteerde prijzen.

Aanbeveling

Wij adviseren u om bovenstaande controls zichtbaar vast te leggen, zodat wij ook daadwerkelijk kunnen vaststellen dat de betreffende beheersmaatregelen zijn uitgevoerd.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

Gemeente Maastricht zal dit jaar nog controles uitvoeren vanuit het gemeentebrede IC-plan. De eerste bestanden zijn aangeleverd door C3.

Impact op onze controle

Wij zullen aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden dienen te verrichten voor de niet opgenomen beheersmaatregelen.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#09 Aandacht voorziening voormalig personeel

Observatie

Een bevinding ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2016 betrof het ontbreken van een voorziening voor voormalig personeel in de conceptjaarrekening 2016. Op basis van de bevindingen van de accountant is er in de definitieve jaarrekening 2016 alsnog een voorziening voor een bedrag van € 2,2 miljoen gevormd. Deze voorziening is gevormd voor personeel dat reeds ontslagen is, maar voor wie het organisatieonderdeel een verplichting tot uitbetaling heeft (afvloeiing personeel). Er is sprake van een dalende trend van aanmeldingen door cursisten. Dit zal in de toekomst naar verwachting leiden tot meer afvloeiing van personeel. Aangezien in de oorspronkelijke voorziening de verwachte toekomstige verplichting inzake afvloeiing personeel nog niet is meegenomen, dient de voorziening per jaareinde te worden herzien.

Risico

Het risico bestaat dat de gevormde voorziening onvolledig is verantwoord, als gevolg van de toekomstige afvloeiing van personeel.

Aanbeveling

Wij adviseren u om tijdig het gevolg van de daling van cursisten op het personeelsbestand in kaart te brengen en de financiële gevolgen hiervan te berekenen.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

Impact op onze controle

Aansluiting per jaareinde dienen vast te stellen of de voorziening middels onderbouwend plan is gevormd.

Bijlage B - Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

#10 Ontbreken van de aansluiting subsidieverstrekingen tussen ISA4ALL en CODA

Observatie

Voor het administreren van de uitgekeerde subsidies maakt de gemeente Maastricht gebruik van een subadministratie: ISA4ALL. De verwerking van de subsidies in de financiële administratie gebeurt centraal door de afdeling FA&T op basis van de aangeleverde "Corsa Invoice" door de betreffende afdeling. Echter, er wordt géén aansluiting gemaakt tussen de verantwoorde subsidies conform ISA4ALL en de verantwoorde subsidieverstrekingen conform de financiële administratie.

Risico

Het risico bestaat dat de subsidieverstrekingen in de financiële administratie per jaareinde onjuist dan wel onvolledig zijn opgenomen.

Aanbeveling

Vanaf 2018 zal de gemeente Maastricht een nieuwe subadministratie inzake subsidies implementeren: Stratech. Echter, met het oog op de jaarrekeningcontrole 2017 adviseren wij u om per jaareinde een aansluiting te maken tussen de verstrekte subsidies conform ISA4ALL en de verantwoorde subsidieverstrekingen conform de financiële administratie Coda.

Reactie management en datum implementatie aanbeveling

Risico is beperkt tot nihil. Proces is dat beschikking uit ISA4ALL komt en origineel rechtstreeks naar aanvrager. Vervolgens wordt afschrift/minuut van de beschikking naar bedrijfsbureau verzonden waarop zij middels corsa invoice de opdracht tot betaling vastleggen in financiële administratie. Risico dat we te weinig of niet betalen wordt ondervangen doordat subsidie aanvrager zich zelf wel meld. op basis van beschikking weten zij waar ze recht op hebben. Het risico dat er teveel betaald wordt is ook beperkt tot nihil. Op de eerste plaats maakt iemand anders dan degene die het geld beschikt de officiële betaal opdracht. Deze gaat naar FA&T waar iemand anders nog eens de betaalopdracht/corsa invoice afstemt met onderliggend afschrift van subsidie toekenning. Naar inlezen van corsa invoice komt deze weer terug bij de 'lijn' waar dan medewerker bedrijfsbureau de betaalopdracht codeert. Ook hier weer controle moment waarbij beschikking met betaling afgestemd wordt. Dit alles dus preventief. Repressief is er ook controle. Bij de diverse P&C documenten(uitvoeringsbeeld, marap en jaarrekening) wordt de realisatie afgezet tegen de begroting. Indien er teveel betaald is zorgt dit voor een overschrijding van het budget welke dan inhoudelijk beoordeeld wordt. De historische boekingen worden gecontroleerd. Kortom, hoewel de aansluiting tussen ISA4ALL en CODA zeker een aanvullende controle kan zijn, lopen we nu zonder deze controle geen risico.

Impact op onze controle

Integrale aansluiting per jaareinde tussen de administratie en de subadministratie.

Deloitte Accountants B.V.
Amerikalaan 110
6199 AE Maastricht Airport
Postbus 1864
6201 BW Maastricht

T: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte Network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.